

A Pécsi Ítéltábla Pécsen, a 2016. évi június hó 28. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

ítéletet:

A másodfokú bíróság az emberölés büntette és más bűncselekmények miatt a **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 5.B.1244/2014/126. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetést 18 (tizennyolc) évre enyhíti;
- 535.863 (ötszázharmincötezer-nyolcszázhatvanhárom) forint erejéig vagyonekbezárt rendelt;
- a vádlott helyesen a 2013. évi május hó 23. napjától van előzetes letartóztatásban.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

A kiszabott szabadságvesztés tartamába a 2016. évi február hó 25. napjától a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt továbbmenően beszámítja.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Törvényszék a 2016. évi február hó 25. napján kelt 5.B.1244/2014/126. számú ítéletében vádlottat emberölés büntette, hivatalos személy elleni erőszak büntette, 2 rb. közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette, önbíráskodás büntettének kísérlete, folytatólagosan elkövetett rongálás büntette, lopás büntette, 2 rb. folytatólagosan elkövetett lopás vétsége, 2 rb. zaklatás vétsége, garázdaság vétsége és testi sértés vétsége miatt halmazati büntetésül 24 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a vádlott legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A Budaörsi Városi Bíróság 8.B.716/2011/23. számú ítéletével kiszabott 8 hónap, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett fogházbüntetés végrehajtását elrendelte, a kiszabott szabadságvesztésbe az előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította, rendelkezett a bűnjelekről, valamint kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére súlyosbításért, életfogytig tartó

szabadságvesztés kiszabása végett; a vádlott a vagyon elleni bűncselekmények kivételével felmentés, egyebekben a kiszabott büntetés enyhítése céljából, védője az emberölés büntette vonatkozásában felmentés, egyebekben enyhítés végett jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség átiratában, majd a Legfőbb Ügyészség kijelölése folytán eljáró Pécsi Fellebbviteli Főügyészség képviselője a nyilvános ülésen az ügyészi fellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta, és indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a vádlottal szemben életfogytig tartó szabadságvesztést szabjon ki azzal, hogy a feltételes szabadságra bocsátás időpontját a Btk.43.§ (1) bekezdés I. fordulatra figyelemmel állapítsa meg.

A vádlott és védője a nyilvános ülésen bejelentett jogorvoslati kérelmüknek megfelelő tartalommal szólaltak fel.

A másodfokú bíróság az ügyész által a büntetés súlyosbítása, valamint a vádlottnak és védőjének a büntetőjogi felelősség megállapítása miatt, felmentés érdekében bejelentett jogorvoslati kérelmét nem találta megalapozottnak.

A kölcsönösen bejelentett fellebbezések alapján a fellebbviteli bíróság a Be.348.§ (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást teljes terjedelmében felülbírálta.

Az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával, a múltbeli események rekonstruálásához szükséges körben és mértékben folytatta le a bizonyítási eljárást. Az így feltárt bizonyítékokat külön-külön és együttesen is mérlegelve meggyőző érveléssel adott számot ténymegállapításairól, köztük a vádlotti védekezés elvetésének okairól is.

Az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartása mellett folytatta le a bizonyítási eljárást, a fellelhető bizonyítékokat beszerezte és értékelte, indokolási kötelezettségének is eleget tett.

A bizonyítási eljárás eredményeként megállapított tényállás alapvetően hiánytalan és teljes, azonban annak kis mértékű kiegészítése és helyesbítése szükséges a másodfokú eljárásban.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdésének a) pontjára - az iratok tartalma alapján az alábbiak szerint egészíti ki, illetve helyesbíti:

Az 1./ tényállási pont vonatkozásában **sértett1** sértett nem terjesztett elő magánindítványt (nyomozati iratok 73. oldalán elfekvő okirat tartalma).

A 2./ tényállási pont vonatkozásában nem volt megállapítható, hogy a vádlott magatartása folytán **sértett2** sértettnek sérülése keletkezett.

Sértett3 sértettnek a 3./ tényállási pontban írt cselekménnyel összefüggésben sérülése nem keletkezett, magánindítványt nem terjesztett elő (nyomozati iratok 27. oldala).

A 9./ tényállási ponttal összefüggésben **sértett4** és **sértett5** joghatályos magánindítványt terjesztett elő a vádlottal szemben (nyomozati iratok 47. és 63. oldalán elfekvő okiratok tartalma).

A tényállás a másodfokú bíróság által eszközölt kiegészítésekkel és helyesbítéssel megalapozottá

vált, az a Be.352.§ (2) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt, egyben mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól: az a rendelkezésre álló bizonyítékok helytálló mérlegelésén alapul. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során megvizsgálta és értékelte azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján a vád tárgyává tett eseményekre vonatkozó bizonyító tények megnyugtató módon megállapíthatóak voltak. Ítéletének indokolásában a bizonyítékok részletes áttekintésével adott számot értékelő tevékenységről.

Nem vitatható annak ténye, hogy jelen ügy kiemelkedő tárgyi súlyát a **sértett** sértett sérelmére elkövetett élet elleni bűncselekmény adja.

A bizonyítékok értékelését alapvetően meghatározó sajátossága volt e tekintetben az ügynek, hogy a vádlott az eljárás teljes tartama alatt a sértett bántalmazását nem vitatta, azonban mindvégig jogos védelmi helyzetre hivatkozott.

Lévé, hogy az eljárás során nem volt vitatott, hogy a sértett halálát a vádlott okozta, ezért elsősorban abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a vádlott javára jogos védelmi helyzet fennállt-e.

A törvényszék a bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján helyesen járt el, amikor a vádlott által tett, egymásnak több ízben is ellentmondó vallomások közül azokat fogadta el a tényállás megállapításakor, amelyeket az egyéb bizonyítékok is alátámasztottak.

A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, amely szerint a vádlott a sértettel szemben nem volt jogos védelmi helyzetben.

Áttekintve az ezzel összefüggésben tett vádlotti vallomásokat az volt megállapítható, hogy a vádlott kifejezetten tagadta, hogy a sértettet akár hátulról, akár fekvő helyzetben bántalmazta volna.

Jogos védelem esetén a jogtalan támadással szemben jogos védekezés áll. A védekezés jogossága feltételezi, hogy azt jogtalan támadás előzi meg. A támadó magatartás és az elhárító cselekmény viszonylatában kell vizsgálni azt is, hogy a megtámadott személy cselekménye a támadás elhárításához szükséges volt-e, hiszen a megtámadott személy csak ezzel a feltétellel jár el jogosan és csak annyiban, amennyiben a konkrét támadás elhárításához szükséges.

A támadás jogtalansága és a védekezés szükségessége mellett vizsgálandó, hogy a támadás közvetlen volt-e, amely abban az esetben állapítható meg, ha a támadás már megkezdődött, vagy ha a támadás megkezdésének közvetlen veszélye áll fenn. Ha a támadás nem kezdődött meg, vagy annak nagyon rövid időn belüli veszélye sem áll fenn, nem lehet szó jogos védelemről.

A fentieken túlmenően a támadásnak befejezetlennek is kell lennie akkor, amikor az elhárító cselekményre sor kerül. Ez a követelmény azért áll fenn, mert a törvényhozó csak a támadás vagy a veszély elhárítását engedélyezte, és befejezett támadás esetén már nem jogos védelemről, hanem megtorlásról lenne szó. A jogos védelmi helyzet addig tart, ameddig a támadás, azaz megszűnik, ha a támadást végleges jelleggel visszaverték, vagy ha kétséget kizáróan kitűnik, hogy a támadó a további támadással felhagy. Akkor nem szűnik csak meg, ha a támadás megismétlődése közvetlenül fenyeget.

A vádlott védekezését az emberölés büntette vonatkozásában elsődlegesen és alapvetően a sértett holttestének kül- és belvizsgálatán alapuló igazságügyi orvosszakértői vélemény cáfolja, mely

ismertté tette a halál okát és az elszenvedett sérülések keletkezési mechanizmusát. A cselekmény részleteinek rekonstruálása körében kiemelkedő jelentősége volt továbbá a helyszíni szemle adatainak is abban a vonatkozásban, hogy az elkövetés helyén található vércseppek nagyobb számban alulról felfelé mutató irányban hagytak nyomot. Ezek ténye pedig egyértelműen azt az igazságügyi orvosszakértői véleményben foglalt megállapítást támasztja alá, hogy a sértett a bántalmazáskor fekvő testhelyzetben volt.

Hangsúlyozni szükséges azt is, hogy a védelem által felkért igazságügyi orvosszakértők sem zárták ki a sértett által elszenvedett sérülések ily módon történő keletkezését.

A vádlott arra hivatkozott, hogy a sértett ún. zártszelvénnel - vasból készült nagy szilárdságú rúddal - támadt rá, azzal próbálta megütni. Ezt a védekezését az orvosszakértői véleményben foglaltak egyértelműen cáfolták. Azon túlmenően ugyanis, hogy az orvosszakértők a zártszelvénnel történő sérülés okozást a vádlott vonatkozásában kizárták, e vádlotti vallomást **tanú1** tanú előadása, valamint a helyszíni szemle adatai is cáfolták. Ez utóbbi alapján ugyanis rögzíthető volt, hogy **sértett6** egy fából készült léccel érkezett **tanú1** lakásához, ezzel az eszközzel támadt tehát a vádlottra. Egyebekben pedig a vádlott védekezésével összefüggésben arra szükséges utalni, hogy az emberölés büntette vonatkozásában nincs jelentősége annak, hogy a sértett egy fából készült léccel vagy egy ún. zártszelvénnel támadt rá a vádlottra.

Az irányadó tényállás alapján a vádlott a már védekezésre képtelen állapotban lévő, hason fekvő sértettet a kezében tartott asztallábbal legalább tizenegy alkalommal megütötte, melyből legalább három alkalommal nagy erővel a bal fültájékon, legalább 7 alkalommal igen nagy erővel a bal nyakszirt tájékon és a fejtetőn, egy ízben pedig közepes erővel a bal lapocka tájékon. Jogos védelmi helyzet fennállásáról pedig a földön fekvő sértett vonatkozásában ilyen körülmények között már nem lehet szó.

A jogos védelmi helyzet értékelése, annak kizártsága tehát az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényálláson alapul, mellyel a másodfokú bíróság mindenben egyetértett.

Mindössze annak ismételt kiemelése szükséges ezzel összefüggésben, hogy a vádlott a sértett támadásának idején kétségtelenül jogos védelmi helyzetben volt, az első ütést követően azonban, miután a sértett magatehetetlenné vált, ez a jogos védelmi helyzet megszűnt.

A vádlott terhére rótt egyéb bűncselekményeket megalapozó tényállás megállapítása a vádlott részbeni beismerő vallomásán túlmenően a tanúk vallomásán, valamint az okirati bizonyítékokon alapul. A vádlottnak a másodfokú eljárásban az utolsó szó jogán tett nyilatkozatára, valamint arra is figyelemmel, hogy ezen cselekmények vonatkozásában a tényállás az egyező tartalmú bizonyítékok helytálló értékelésén alapszik, a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság által rögzítettekkel.

Mindezek alapján a törvényszék a fellebbviteli bíróság szerint is helyesen következtetett a vádlott bűnösségére, és a cselekmények minősítése is mindenben megfelel a büntető anyagi jogszabályban foglaltaknak.

Következésképpen a felmentést célzó jogorvoslati kérelmek nem vezettek eredményre.

Az emberölés büntette vonatkozásában azonban elmulasztotta vizsgálni az elsőfokú bíróság azt a körülményt, hogy a cselekmény elkövetésekor nem vitatottan ittas állapotban lévő és clonazepam

hatóanyag-tartalmú nyugtatószer hatása alatt álló vádlott cselekménye erős felindulásban elkövetett emberölés büntettként minősíthető-e.

Ennek különösen arra tekintettel van jelentősége, hogy tényként volt megállapítható, miszerint a vádlott személyiségzavarban szenved, mely azonban nem korlátozta és nem is zárta ki abban, hogy cselekménye következményeit felismerje, illetve e felismerésnek megfelelően cselekedjen. Tekintettel azonban arra, hogy adat merült fel a tekintetben, hogy a vádlottat a beszámítási képességét nem érintő elmeállapota miatt több alkalommal pszichiátriai osztályon is kezelték, így elkerülhetetlen annak vizsgálata, hogy a cselekménye indulati jellegű volt-e, illetve hogy az általa elfogyasztott szeszes ital és nyugtatószer hatására tudata elhomályosult-e és ennek folytán a megfontolás szokásos mértékének a megtartása számára lehetetlenné vált-e.

A fenti kérdést az ítélőtábla nemlegesen döntötte el, ugyanis e kérdésnek a vizsgálatához nem csupán a cselekményt és annak közvetlen előzményeit szükséges vizsgálni, de indokolt áttekinteni a vádlott és a sértett, valamint **tanú1** kapcsolatát, illetve a vádlott által elkövetett korábbi bűncselekményeket is.

Nem vitatható az, hogy a vádlott és a sértett között a **tanú1**hez fűződő érzelmi kapcsolatuk miatt feszült volt a viszony. Ezen túlmenően megállapítható az is, hogy a vádlott agresszív természetű. A neki nem tetsző magatartás, kisebb inzultus miatt is erőszakos magatartást tanúsít, a vele szemben intézkedő vagy fellépő személyek bántalmazásától sem riad vissza, amelyet igazol a hivatalos, illetve közfeladatot ellátó személyek sérelmére elkövetett erőszakos jellegű bűncselekmények elkövetése is.

A fentiekben túlmenően az eset körülményei, a cselekmény objektív jelei sem hordozzák magukon annak jelét, hogy a vádlott olyan tudatszűkült állapotban követte el az élet elleni cselekményét, ahol a megfontolás szokásos mértékének megtartása nem lehetséges. A vádlott nem hivatkozott arra, hogy cselekményének részleteire nem emlékszik, sőt határozottan állította, hogy pontosan fel tudja idézni a sértett és a közte lezajlott eseményeket. Részleges emlékezetkiesésre kizárólag a bizonyítási eljárás vége felé hivatkozott. Nem hagyható továbbá figyelmen kívül az sem, hogy a cselekmény elkövetése után is teljesen megfontoltan, racionálisan viselkedett, azonnal értesítette a rendőrséget, illetve a szomszédjának is beszámolt a történetéről. Az általa ekkor elmondottak megegyeztek az eljárás során előterjesztett védekezésével, amelynek cáfolatára csak szakértők bevonása mellett, a bizonyítékok részletes egybevetésével volt lehetőség.

Mindezek tehát arra utalnak, hogy a vádlott nem tudatszűkült állapotban, bár indulatból, szeszes ital és nyugtatószer hatása alatt cselekedett.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az emberölés privilegizált esetét, az erős felindulásban történő elkövetést a vádlott esetében nem látta megállapíthatónak.

A cselekmény minősítésével kapcsolatos érveket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt felsorolta. A különös kegyetlenséggel kapcsolatban arra kíván még rámutatni a másodfokú bíróság, hogy a súlyosabb minősítést az elkövetés kiemelkedően brutális jellege alapozta meg. A vádlott ugyanis az élettel össze nem egyeztethető sérüléseket okozva, esélyt sem adott a sértettnek a túlélésre.

Ez tehát egy olyan további körülmény - az elsőfokú bíróság által felsorolt érvek mellett -, amelyből a különös kegyetlenséggel történő elkövetésre következtetni lehet.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyesen tárta fel. Azokat azonban nem a tényleges súlyuknak és jelentőségüknek megfelelően értékelte.

Az ügyész által súlyosbítás végett bejelentett fellebbezéssel összefüggésben az alábbiakra kíván a másodfokú bíróság rámutatni.

Az életfogytig tartó szabadságvesztés mint a jogrendszer által lehetővé tett legsúlyosabb jogkövetkezményt csak kivételesen, a legnagyobb tárgyi súlyú bűncselekmények elkövetése miatt és kiemelkedő személyi társadalomra veszélyességgel rendelkező elkövetőkkel szemben alkalmazható. Ennek a feltételeit a másodfokú bíróság az ügyben nem látta fennállni, következésképpen az ügyészi fellebbezést nem találta megalapozottnak.

Az ítélezési gyakorlat az emberölés büntettének tárgyi súlyát általában a minősítő körülmények jellegéhez és azok számához köti. A kiszabott büntetéseknak a büntetés céljai szempontjából nem csak a különös, hanem az általános megelőzés követelményét is szem előtt kell tartaniuk, azt kell sugallniuk a társadalom részére, hogy az ilyen bűncselekményt elkövető személyekkel szemben csak a törvény szigorának alkalmazására kerülhet sor.

Jelen ügy sajátossága volt azonban, hogy a sértett a vádbeli estén két alkalommal, jogellenes módon egy hosszú fadarabnak látszó tárggyal a kezében bement a vádlott és **tanú1** által használt lakásba, ő támadt a vádlottra. A sértett volt tehát, aki elindította az eseménysort, a vádlottal hangos szóváltásba keveredett, dulakodni kezdett, melynek során kis erővel meg is ütötte vádlottat.

Ugyanakkor az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a vádlott személyében fokozott társadalomra veszélyesség ismerhető fel, tudatosan szembehelyezkedik az alapvető társadalmi együttélési szabályokkal, azokat semmibe veszi.

Mindezeket értékelve - az igen erőteljes sértetti közrehatásra figyelemmel - a másodfokú bíróság eltúlzottnak találta az elsőfokú bíróság által kiszabott 24 év szabadságvesztést, ezért annak tartamát 18 évre enyhítette.

Ezért az enyhítés végett bejelentett fellebbezések eredményre vezettek.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott a bűncselekmények elkövetése során 535.863 forintra tett szert, mely összeg tekintetében a Btk.74.§ (1) bekezdésének a) pontja alapján vagyonelkobzást kellett elrendelni.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy pontatlanul tüntette fel a törvényszék a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt, ezért azt akként helyesbítette, hogy a vádlott helyesen a 2013. évi május hó 23. napjától van előzetes letartóztatásban.

Ennyiben tehát a másodfokú bíróság a Be.372.§ (1) bekezdésében írtak szerint az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

Az egyéb rendelkezések törvényesek voltak, ezért azokat a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A kiszabott szabadságvesztés tartamába a Btk.92.§ (1) bekezdése alapján a 2016. évi február hó 25. napjától a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt továbbmenően beszámította.

Pécs, 2016. június 28.

Dr.Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr.Bencze Beáta s.k. előadó bíró, Dr.Hudvágner András s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 5.B.1244/2014/126. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 15.Bf.155/2016/10. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2016. évi június hó 28. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható vált.

.Tóth Sándor s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő